

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre — 1150
Félévre — 600
Negyedévre — 320
Egy hónapra — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — 3—

Szerkesztőség, kiadó

hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Nap (Brassai-utca) 10.

Telefon:

szek. és kiadóhivatal
9-77

1927. szeptember 21. Szerda

1. évfolyam, 214. szám
Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 5 lej
Budapestben is 5 lej

1927 szeptember 21 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 214 szám

5687 Elul 24

Mit hozott a bázeli kongresszus

Irta: Dr. Wolfgang Weisl

Kétheti tárgyalás után bezárult a tizenötödik cionista kongresszus és legjelentékenyebb eredménye: Weizmann győzelme, aki az amerikai és az ugynevezett baloldali centrumnak a cionista kolonizáció konszolidálását célzó javaslatát az új exekutív programjává tette. A jelenlegi program tehát: takarékoskodás, fokozott gazdálkodás, leépítése a nem rentabilis intézményeknek, ha még oly nagy is a szociális jelentőségük. Ez a program, ha úgy akarjuk, elismerése annak, hogy az eddigi pénzügyi gazdálkodás nem számolt a reális viszonyokkal és nem volt eléggé takarékos. A gazdálkodás egyre csak adósságokkal dolgozott és ezek a rövidlejáratu adósságok kamatban annyit nyeltek el, hogy a cionista kolonizáció Palesztinában 15-20 százalékkal drágábban dolgozott, mint abban az esetben, ha készpénzt tudott volna fizetni. A rövidlejáratu adósságok fölhalmozódása a palesztinai kolonizációt az infláció stádiumába vezette, olyan állapotba, amely az európai infláció minden előnye és hátránya fölött rendelkezett. Elértékeltenedett fizető eszközökkel fizettek és ezáltal persze drágábban. Közvetve megdrágították a munkások és tisztviselők bérét. Ez egy ideig jól is ment, később azonban megbosszulta magát.

A kongresszus most megtiltotta az exekutívnek, hogy többet adjon ki, mint amennyit a költségvetés megállapít. A kongresszus kifejezetten magának tartotta fenn a költségvetési jogot, a német cionisták ellenére, akik ezt az exekutívre és az Aktionskomitére akarták bízni. A kongresszus ezenfelül egy az exekutívétől független ellenőrző szervet létesített azzal a megbízással, hogy az összes intézményeket vizsgálja felül. Végül a kongresszus kölcsön bizottságot választott, amelynek az lesz a feladata, hogy üzleti alapon szerezze meg azokat a nagy összegeket, amelyeket eddig az adományozásokkal nem lehetett előteremteni. Ezek a határozatok Weizmann és Szokolov művei, akik már hónapok óta tanácskoztak az amerikaiakkal a cionista gazdálkodás racionalizálása fölött. Politikai jelentősége van azonban annak a határozatnak, amely világos és szabatos szavakkal fordul a palesztinai angol kormány közigazgatási munkája ellen és megállapítja, hogy a palesztinai közigazgatás munkája, „sem a mandátum szellemének, sem rendelkezéseinek nem felel meg“ és teljesen passzív.

Néhány év óta a cionista közvéleményben az a felfogás nyilvánult meg, hogy a Palesztina-kolonizáció gyors fejlődésének legkomolyabb akadály a palesztinai kormány passzív magatartása, amely semmiképpen sem alkalmas érvényt szerezni azoknak a törvényes határozatoknak, amelyeket a Népszövetség mandátuma ir elő és azoknak az igényeknek, amiket minden kolonizációs ország követel új telepesei számára. Különböző taktikai okokból ezt a tényt a cionista nyilvánosságban nagyon enyhén szellőztették. Azt hitték, hogy Európa zsidóinak nagy pénzáradományából a kolonizációt mégis gyorsan előbbre vihetik. Angliával szemben nem akartak ellenzékeskedni, mert nem voltak tisztában azzal, milyen eszközökkel lehet törvényes reformokat elérni. Csak a tizenötödik cionista kongresszus tanuított messzemenő elégedetlenséget a Palesztina-kormány közigazgatási módszer ellen. Stephen Wise, Wilson egykori tanácsadója tiltakozott az anomália ellen, hogy míg Palesztina zsidóira az 1927. évi adótörvény kötelező, addig az arabok az 1927-es törvény kedvezményeit élvezik. Ussischkin, a Zsidó Nemzeti Alap elnöke a telkek átíratási adója

körüli igazságtalanságokat tette szóvá és nem volt egyetlen párt és egyetlen szónok, amely ne használt volna éles kifokadásokat a Palesztina-kormány ellen.

Legkomolyabbak voltak a szemrehányások a kormány pénzügyi politikája ellene, amelyek Palesztina industrializálódását valósággal megfojtja. A Palesztina és Szíria közötti vámszerződést állították oda a bürokrata pénzügyi politika tipikus példájának. E politika megítélésében az egész kongresszus egységes volt, differenciák csak a követendő módszerek körül támadtak. Stephen Wise, az amerikai delegátusok egy része, a palesztinai szervezet egy része, a revizionisták és a radikálisok szükségesnek tartották a cionista politikának Angliával szemben való megváltoztatását, természetesen anélkül, hogy ez az Anglia iránt táplált hagyományos jóviszonyt legkisebb mértékben is zavarná. Dr. Wisenek a javaslatát azonban, amely úgy szólt, hogy az új politika végrehajtására politikai bizottság választassék, Weizmann a legélesebben elutasította és ez Wise visszalépésére vezetett. A kongresszus

tehát Weizmannra, a cionista külpolitika eddigi vezetőjére bízta, hogy bírja rá az angol kormányt az adótechnikai és egyéb nemzetgazdasági kérdések körüli engedékenységre.

Ezenkívül két egészen komoly kérdés merült föl a kongresszuson, amire azonban kielégítő válasz nem jött: az új kolonizáció és a munkanélküliség leküzdésének problémája egyfelől, másrészt a Jewish Agency kibővítése nem-cionista elemekkel.

A jövő kolonizáció kérdésében döntés nem történt. Ruppin nemzetgazdász referátumában hangsúlyozta az eddig gyakorolt munkáskolonizáció fontosságát. Szerinte ebből kell kinőnie a holnap polgári középosztályának. Erre nézve programot is adott, de mindenkinek az volt az érzése, hogy ez a program nem illeszthető be a mai viszonyokba. Ma 8000 munkanélkülinek a terhe sulyosodik a cionista exekutívra és az új vezetőség első feladata az lesz, hogy a gazdasági életben új rendet teremtsen és a munkanélküliséget leépítse. Hogy a palesztinai bevándorlási hullám mikor indul meg és vele együtt az új kolonizációs korszak, elsősorban azoktól a kölcsöntárgyalásoktól függ, amikkel minden valószínűség szerint nemsokára a Népszövetség fog foglalkozni.

Bulgária engedélyt kap sorkatonaság felállítására?

A Népszövetség Bulgária pénzügyi szanálását vállalja

(Szófia, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bolgár sajtó kormánykörökből szerzett értesülések alapján közli, hogy Burov külügyminiszternek sikerült Genfben meggyőznie a nagyhatalmak képviselőit arról, hogy Bulgáriában egy állandó sorkatonaság megszervezésére és fentartására feltétlen szükség van. A lapok jelentése szerint a Népszövetség téli ülészakán az ügyet megtárgyalják és valószínűleg kedvezően is döntenek benne.

A „Sora“ című bolgár újság közlése szerint a görög és bolgár külügyminiszterek megállapodtak a határellenőrzőbizottság feloszlásában. A bizottságot annak idején azért nevezték ki, mert Pangalos a görög hadsereggel Petrics

közeliében átlépte a bolgár határt. A bizottság feloszlása újabb jele a görög-bolgár viszony javulásának. Legközelebb a két ország végelegesen megállapodik a kereskedelmi szerződések pontozataiban.

A bolgár delegáció népszövetségi tagja, Ivanov visszaérkezett és kijelentette, hogy a Népszövetség Bulgáriát pénzügyileg is támogatni kívánja. A pénzügyi támogatás feltétele azonban az államháztartásban való nagy takarékoskodás és egészséges költségvetés helyreállítása. Mollow pénzügyminiszter Genfben pénzügyi körökkel tárgyal egy bolgár jelzálogbank alapítása ügyében.

A nemzeti parasztpárt végleg elhatározta a gyulafehérvári népgyűlés megtartását

A kormány közeledést keres az ellenzék felé

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt vezetősége véglegesen elhatározta, hogy országosjellegű népgyűlést fog összehívni Gyulafehérvárra. A párttitkárság már meg is kezdte az erre irányuló előmunkálatokat. A népgyűlés pontos idejét még nem állapították meg, mert a gyűlés napjának kitzzése a parlament megnyitásának dátumától függ.

A gyulafehérvári népgyűlés terve nem mai eredetű, de megvalósulása eddig nem volt biztosra vehető. Egyizben már a népgyűlés részletes programja is megvolt, amelyet azonban később megváltoztattak, végül pedig látszólag teljesen elejtettek. Most azután, hogy a nemzeti parasztpárt vezetősége úgy döntött, hogy a gyűlés, amely demonstratívjellegű lesz és a párt erejének és életképességének törhetetlenségéről fog újabb bizonyosságot tenni, kormánykörökben bizonyos nyugtalanság észlelhető. Ezt az idegességet csak fokozzák azok a hírek, amelyek arról számolnak be, hogy Jorga ki akar békülni Maniuval.

A kormány, amely mindezek hatása alatt minden befolyását latba veti, hogy a gyula-

fehérvári gyűlés időszerűtlenségéről meggyőzze a nemzeti parasztpárt befolyásos embereit.

A „Cuvantul“ értesülése szerint a kormány el van határozva arra, hogy amennyiben a gyulafehérvári gyűlés elhalasztására irányuló minden kísérletének hasztalan voltáról fog meggyőződni, olyan eszközökhöz nyul, amelyek lehetővé teszik a gyűlés megtartását. „Bizonyos, — írja a lap — hogy az országnak szüksége van nyugalomra. A közrendet viszont könnyen megzavarhatja egy olyan gyűlés,

A belügyminiszter tudni fogja az adott pillanatban, hogy Maniunak milyen intenciói vannak Gyulafehérváron és ha más kombinációk nem jönnek közbe, a népgyűlést esetleg az államrezon szempontjából fogják betiltani. . . Kiváncsiak vagyunk, hogy ebben az esetben mit fog a nemzeti parasztpárt csinálni?“

Kotta: Lepage-nál

September 20.
2. (1:2) barát-
ságos, bíró Nico-
barátságos, bíró
Makkabea 10:0
Török III.
A Makkabea
kiállani, mert
nek nem volt
hajnoki, bíró
és 8:0 (4:0)
mos tartalékkal
k:
a 5:1 (2:1).
(1:0). Meg-
1:1.
ia 2:0 (1-0)

n
ent
k

..... 707
..... 183
..... 108
..... 115
..... 144
..... 102
..... 115
t, ya-
..... 1632
(I-II) 544
..... 408
..... 72
..... 225

ságról 680
..... 201
..... 115
nyve 136
..... 180

I-III) 360
..... 144
..... 144
tőhöz 224

ságok

efühle 300
rau... 220
Polstoj 380
..... 220
..... 270
..... 300
dhi... 520
ismus 1280

tályában

pok

atók az
eg. Ferd. No 8.
sselényi - ucca)

Az elmulthatatlan kérdés

Aki végleg ki akar ábrándulni a történelmi objektivitás hitéből, az vegye elő és tegye összehasonlítás végett egymás mellé azt a két beszédet, amelyet csaknem egyidőben a francia miniszterelnök és Hindenburg német köztársasági elnök mondott a világháborúért való felelősség kérdésében.

Az amerikai légiók tiszteletére rendezett banketten Poincaré újra jónak látta felvetni és hosszasan esztergelni azokat a bűnöket, amelyek Németország lelkét terhelik a világháború felidézéséért. Poincaré szerint tehát a világháborúért egyedül Németország felelős, a többi hatalmak csupa szelíd bárányok voltak, akik az éhes farkas dühe elől tértek ki fegyvereik használatától. Az embernek a sok szép frázis hallatán szinte kedve volna igazat adni Poincarénak és többi társainak, ha ugyanakkor Hindenburg tannenbergi csata emlékére emelt szobor leleplezésénél nem ugyanazt mondotta volna el más szavakkal, mint Poincaré, persze fordított hatállyal és értelemmel, hogy tudniillik, nem Németország felelős a háborúfelidézésben, hanem az antant hatalmak.

Melyiknek higgyek, melyiket szeressem? — vetődik fel önként az emberben a gondolat, illetőleg az érzés, mert ebben a dologban csakis érzése szerint állhat egyik, vagy a másik oldalra. Ha azonban a gondolat analízise alá vetjük a kérdést, akkor minden bizonnyal rájövünk arra, hogy Poincarénak épúgy nincs sem történelmi, sem emberi szempontból igaza, mint Hindenburgnak: a háború felidézésének büne az európai civilizáció lelkét egyetemlegesen megülő szellemben volt adva, abban a lelketlen szellemben, mely megteremtette a könyörtelen állami centralizmust, az ipari imperializmust s egyedül anyagi érdekei szentségét tette meg hité, céljai és törekvései fókuszául.

Hindenburg és Poincaré ennek a szellemnek csökevényreprezentánsai, a háború utáni korszak ittmaradt mementói, akik nem tudnak számolni az új mentalitással s Locarno, Népszövetség, döntőbíráskodás ellenére is, tulajdonképpen a szuronyok hatalmáról ábrándoznak s a gyűlölet szellemét szeretnék reaktiválni.

Bizonyos, hogy Poincarénak ép annyira van igaza, mint Hindenburgnak s ép úgy nincs igaza, mint neki. A háború nem azért tört ki, mert egyik oldalon csupa békeszerető, jóindulatu emberek voltak, a másik oldalon pedig vérszomjas vadállatok. A francia nép ép úgy nem akarta a háborút, mint a német földművelő s ha akadtak a németek között kegyetlenkedő természetű emberek, a másik oldal sem volt mentes ezektől. A háború kitörésének oka kimondottan az az áldemokratizmus volt, amelyről Anatole France oly szellemesen jegyzi meg, hogy csak arra való, hogy a plutokraták szabadon gazdagodhassanak.

1914. előtt az államhatalmak minden organizmusa pontosan utánozta a gazdasági élet törekvéseit, mely abban állott, hogy bármilyen rizikóval, minél nagyobb hozadéka tegyen szert, maga alá gyűrje a fogyasztást és a termelést s a maga hatalmi szempontjainak alárendelhesen minden más emberi törekvést, erkölcsöt, vallást, természetet és szellemi megnyilvánulást.

A világháború óta látszólag megváltozott ez a szellem, legalább is akadt egy pár politikus, aki komolyan gondolja a világbéke megteremtésének lehetőségét s különböző paktumokkal, döntőbíráskodással akarja megakadályozni az újabb vérontást. Ezeknek a jóindulatu embereknek törekvését azonban mindaddig nem lehet komoly optimizmussal nézni, sőt határozottan utópisztikusnak kell látni, míg a nagy békére való törekvés közepette felelős államférfiaknak egyéb gondjuk sincs, mint egymás orra alá a multat dörgölgetni.

Persze, se Poincaré, sem Hindenburg nem veszik észre, hogy mialatt olyan hevesen védekeznek a háború felidézésének felelőssége ellen: tulajdonképpen önmagukat leplezik le, mert hiszen olyan szenvedélyesen és olyan minden alkalmat megragadóan csak az szokott védekezni, aki bűnösnek érzi magát. Azonban úgy Poincaré, mint Hindenburg lelkülete ma sem tisztult meg attól a veszedelmes presztízs-szelemtől, mely minden háborúnak felidézője. Ugy Poincaré, mint Hindenburg, amikor egymás fejére licitálnak a háborús felelősség kérdésében, tulajdonképpen eszmeháborút viselnek, amelyből könnyen kelhet ki újra a fegyveres háborúság kimerája.

A háborús felelősség likvidálásának lehetősége csak úgy képzelhető el, ha mindkét fél, úgy a bal-, mint a jobboldalon álló felek, őszinte és férfias becsülettel vállalják a kölcsönös bűnösség ódiáját és meakulpázva vallják be: bűnösök voltunk, bűnösök vagyunk, vétkezünk, de feledjük el a multat s jgyekezünk azon, hogy újabb bűnbe ne essünk.

Az angol sajtó szerint Hindenburg tannenbergi beszéde Európa újrendjének provokálását jelenti

Egyöntetű támadás a német köztársasági elnök ellen

London, szeptember 20. A tannenbergi csata emlékére emelt emlékoszlop leleplezési ünnepségén Hindenburg köztársasági elnök hosszabb beszédet mondott, amelynek az volt a lényege, hogy Németország egyáltalán nem felelős a világháború felidézéséért és csupán nemzeti védekezésből ragadott fegyvert határai és becsülete védelmére.

Hindenburg beszédével kapcsolatban a londoni lapok szokatlan éles hangon támadják a német köztársasági elnököt tannenbergi beszédéért. A "Times" és az "Evening News" vezércikkében azt hangoztatja, hogy Hindenburg

beszéde következtében egy merőben nemzet ügyből nemzetközi affér lesz. A német kormány, akár tudott előzően a beszédéről, akár nem, Hindenburgnak van olyan tekintélye, hogy beszédének jelentőségét tulajdonítsanak, különösen akkor, ha ezzel a beszéddel a szélsőséges nacionalisták vizére evezett át. Hindenburg beszéde olyan formát öltött, mely Európa új rendjének provokálásával egyenlő.

A "Daily Telegraph" cikkében kiemeli, hogy a németek megcáfolják azokat a híreket, mintha Hindenburg beszéde a kormány valamilyen diplomácia akciójának volna futárja.

beszéde következtében egy merőben nemzet ügyből nemzetközi affér lesz. A német kormány, akár tudott előzően a beszédéről, akár nem, Hindenburgnak van olyan tekintélye, hogy beszédének jelentőségét tulajdonítsanak, különösen akkor, ha ezzel a beszéddel a szélsőséges nacionalisták vizére evezett át. Hindenburg beszéde olyan formát öltött, mely Európa új rendjének provokálásával egyenlő.

A "Daily Telegraph" cikkében kiemeli, hogy a németek megcáfolják azokat a híreket, mintha Hindenburg beszéde a kormány valamilyen diplomácia akciójának volna futárja.

A párisi olasz vicekonzul gyilkosa a vizsgálóbíró előtt

Meri kiülőzték hazájából, azért lett gyilkos

(Páris, szept. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nardini olasz alkonzul gyilkosát, Modrignót tegnap hallgatta ki először a párisi vizsgálóbíró. A gyilkos arca tele van az ütések nyommaival, amiket elfogatása alkalmával kapott az ucca összeverődött közönségtől.

A vizsgálóbíró Modrignóhoz mindenekelőtt azt a kérdést intézte, hogy miért hagyta el Itáliát.

— Otthon a legteljesebb nyugalomban élt, amíg egy napon le nem tartóztattak. A cerignolói rendőrségnek nem volt más kifogása ellenem, csak hogy nem vagyok fascista. Emiatt kilenc hónapig tartottak fogva, anélkül, hogy megmondták volna fogvatartásom okát. Végül kiengedtek és én Rómába mentem, ahol munkát kaptam. Itt újból letartóztattak és amikor menyasszonyom ellátogatott hozzám, újra lecsuktak. Akkor elvittek szülővárosomba, Cerignolába, ahol kényszerjelentkezésem vetettek alá. Ugyanigy jártak el menyasszonyom ellen is. Később megházasodtam abban a reményben, hogy mint házasembert, nem fognak üldözni, de valahányszor munkát kaptam, jött a rendőrség és elűzött munkahelyemről. A legnagyobb nyomorba kerültem, tisztára azért, mert nem voltam egy véleményen a fascistákkal. Elmenekültem tehát Franciaországba.

Modrignó elmondta, hogy valahányszor Mussolini ellen merényletet követtek el, őt mindig letartóztatták. Egyszer Rómában és egyszer Bolognában tartóztatták le bűnrészesség miatt, de néhány nap múlva megint kiengedték. A politikai rendőrség főnöke egy ízben felszólította, hogy lépjen be a fascista szakszervezetbe, ő azonban a felszólításnak nem tett eleget. Amikor a parlament elfogadta a politikai deportációról szóló törvényt, utlevél nélkül külföldre menekült, mert attól tartott, hogy a fascisták deportálják. Franciaországban nehezen élt. Feleségét otthon hagyta, később azonban az asszony könyörgésére el akarta hozatni Franciaországba. Ő maga nem mehetett el érte, minthogy otthon öt évi kényszermunkára íté-

ték in contumaciam. Minthogy feleségétől is megvonták az utlevelet, elkéseredetten elment a konzulátusra, hogy a főkonzullal beszéljen.

— Ha az az ember, akiről később tudtam meg, hogy a vicekonzul volt, csak egyetlen jó szót szolt volna hozzám és segítséget nyújtott volna, akkor egy újjal sem bántottam volna — mondotta. — Az alkonzul azonban rámförmedt és ezeket mondotta: „Az Ön esete engem nem érdekel, menjen Rómába, a kormányzóhoz!” Ez a brutális visszaütés keserített el annyira, hogy kivettem revolveremet és leterítettem.

Mottó:

**Zongoravétel
bizalom dolga**

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta
fennálló

Triska I. cég

Kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképvisellete. — Zongorák kaphatók hosszabb részletfizetési feltételei mellett is. Cluj, Str. Saguna 14. Telefonszám 4-19.

Kotta: Lepage-nál

Megnyílt

Külön méretosztály

Reiner női felöltők, divatháza ruhák, kalapok

Megnyílt

Dus választék

r. Ferd. 9. (Wesselényi)

kez
6

Ef

vol

Solti

(Cluj-
sitőjától.)
ügyében é
a megszűn
igazgatója
pestre, al
vezérigazg
déli Béla
vid idővel
dollárra t
esetére.

Ez év
Béla Solti
balesetbizo
vele. Solti
gadta az
Budapest
a különböz
Béla végül
kötni és p
halála eset
baleset es
Solti igyek
nős biztos
katlan, h
saját magát

Férfiak
és nem
vező kor

Erdélyi
másnap új
dolgon. Más
közölte Sc
kölcsönös b
felel meg a
tudomásul
tiszviselője
ott a szükse
közölje és a
vel Forgács

Erdélyi
iránt, c
ajánlatot

Erdélyi
napon újb
vények átv
nyént és eg
nyugtát 80
lár volt, mi
hiteleztek
Béla még k
a kötvény,
zik és nyug
leg el is ut
bele néhány
értesült a m
Solti iga

Szept. 21.

Mai

kezdettel nyitja meg az őszi szezon a világ egyik legnagyobb produkciójával

Jékozló fiú

Nagyszerű rekonstrukciója a bibliai kornak, színes képekkel. Rendezte Paul Walsch, a „Bagdadi tolvaj” szerzője.

Főszerepekben:

Grete Nissen -- William Collier és Wallace Berry

Tiszteletjegyek érvénytelenek.

Előadások kezdete pontban 3 óraker.

Előadások ideje alatt Rózsa Royal drogeria Origan kölnivizzel permetez

URANIA-MOZGÓ

Nagy sikerrel folytatja Paul Wegener, Marcella Albani és Paul Richter kiváló művészek filmének

Dagfin-nek

bemutatását, JOE MAY rendezésében.

Előadások kezdete 3, 6 és 9 óraker.

APOLLO-MOZGÓ

Arany átka

Főszerepben Raul Aslan.

Előadások kezdete délután 5 óraker

Az Ivria biztosító intézet volt igazgatója nyomozta ki Erdélyi Béla hitvesgyilkosságát

Solti János szerepe a 20.000 dolláros biztosítási összeg megmentésében

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hírhedt budapesti hitvesgyilkosság ügyében érdekes szerep jutott Solti Jánosnak, a megszünt nagyváradi „Ivria” biztosító volt igazgatójának, aki nemrég költözött fel Budapestre, ahol jelenleg a Frankfurter Biztosító vezérigazgatója. Tudni kell ugyanis, hogy Erdélyi Béla a millstadti büntett elkövetését rövid idővel megelőzőleg a Frankfurternél 20.000 dollárra biztosította feleségét halál és baleset esetére.

Ez év április havában felkereste Erdélyi Béla Solti igazgatót és egy nagyobb élet- és balesetbiztosítás részleteit akarta megbeszélni vele. Solti János lekötelő udvariassággal fogadta az előkelő allűrökkel fellépő és tout Budapest által ismert felet és ismertette vele a különböző biztosítási lehetőségeket. Erdélyi Béla végül is egy kölcsönös biztosítást akart kötni és pedig olyformán, hogy akármelyikük halála esetén a túlélő házastárs 10.000 dollárt, baleset esetén pedig 20.000 dollárt kapjon. Solti igyekezett lebeszélni Erdélyit a kölcsönös biztosításról és felvilágosította, hogy szokatlan, hogy a férj a feleségét biztosítsa és saját magát nevezze meg kedvezményezettként.

Férj vagyunk, — mondotta Solti — és nem biztosíthatunk magunknak kedvező konjunkturát a feleség halálából.

Erdélyi Béla ekkor eltávozott azzal, hogy másnap újból visszajön, addig gondolkozik a dolgon. Másnap Erdélyi tényleg visszament és közölte Soltival az elhatározását, hogy mégis kölcsönös biztosítást akar kötni, mert neki így felel meg a legjobban. Solti János igazgató tudomásul vette a dolgot, egy Szántó nevű tisztviselőjét küldte le Erdélyi lakására, hogy ott a szükséges adatokat felvegye, a feltételeket közölje és az ajánlatot Erdélyivel és feleségével Forgács Annával aláírassa.

Erdélyi nem is érdeklődött a feltételek iránt, csak épen hogy átfutotta az ajánlatot, de sürgette a kötvény mielőbbi kiállítását.

Erdélyi Béla az ajánlat aláírását követő napon újból megjelent a biztosítónál a kötvények átvétele végett. Ki is állították a kötvényt és egyben prezentálták az elsővi díjnyugtát 80 dollárról. Erdélyinél csak 20 dollár volt, míg a többire nézve azt kérte, hogy hitelezze meg, ami meg is történt. Erdélyi Béla még kijelentette, hogy azért sürgős neki a kötvény, mert hosszabb külföldi utra távozik és nyugodt akar lenni. Erdélyi ezután tényleg el is utazott feleségével együtt és alig telt bele néhány nap, mikor Solti János a lapokból értesült a millstadti büntös merényletről.

Solti igazgató azonnal leutazott a helyszí-

nére, Millstadba és ott inkognitóban valóságos magánnyomozást rendezett. Mindenekelőtt megvizsgálta a szakadékokat, hová Forgács Anna belezuhant, majd érdeklődni kezdett a falubelieknél a halál körülményei iránt és aprólékos jegyzeteket készített minden momentumról. Bement többek között a kis osztrák helység patikusához, akitől megtudta, hogy Erdélyi Béla a Forgács Anna halálát megelőző hetekben 15 centigram veronált vásárolt. A faluban szélteben-hosszában gyilkosságról suttogtak és ekkor Solti János a klagenfurti törvényszék

kiküldött bizottsága előtt levetette inkognitóját és átadta az addig készített jegyzeteit, melyek a nyomozás irányára és eredményére döntő jelentőséggel bírtak.

Elrendelték az exhumálást, amelynél maga Solti is jelen volt. Láta a szerencsétlen Forgács Anna holttestét, nyakán a vastag véraláfutást, a fojtogatás nyomait és látta a nagymennyiségű mérget, melyet a gyomorban talált a boncoló orvos.

Solti János ez adatok birtokában visszautazott Budapestre és jelentette tapasztalatait Frankfurtba, az intézet központjának. Így azután bizonyos, hogy Erdélyi Béla egyetlen fillért sem kap a biztosítási összegből, mert ha nem is igazolódna be ellene a súlyos vád, akkor öngyilkosság esete forog fenn és egy éven belüli öngyilkoságnál a biztosító intézet nem köteles fizetni.

Hipnozissal akarta vallomásra bírni a berlini törvényszék a régi bünper gyanusítottját

A berlini törvényszék hivatalosan megállapította, hogy a hipnotikus kísérletek az igazságszolgáltatás szempontjából értéktelenek

(Berlin, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német főváros bírói köreiben az utóbbi hetekben komoly mozgalom indult meg abból a célból, hogy döntsék el, van-e a hipnozissal komoly szerepe az igazságszolgáltatásban. Vajon bizonyítékul szolgálhatnak-e a hipnozissal elmondott állítások, vagy nincs-e nagyobb értékük a bizonyítás szempontjából, mint azoknak a tanuvallomásoknak, amik megbízhatatlanságuk miatt rendszerint zavarják a jogszolgáltatást.

A hipnozis erejének kipróbálására egy ki nem derített bűntudást vettek elő. Még két évvel ezelőtt történt, hogy Breszlauban Rosen professzort, a volt német külügyminiszter fivérét meggyilkolva találták lakásán. A gyilkosság ügyében széleskörű nyomozás indult meg, azonban senki ellen nem lehetett adatokat találni, még házvezetőnője, Neumanné asszony ellen sem, aki minden valószínűség szerint vagy maga követte el a gyilkosságot, vagy pedig annak elkövetésére valakit felbujtott. Neumanné több esetben kihallgatták, azonban az asszony állhatatosan tagadott. A bűntudat felderítésére vonatkozó fázadozások sikertelenek maradtak. A berlini törvényszék elnöke, Hagemann most úgy vélte, hogy hipnotikus uton sikerül vallomásra bírni a meggyilkolt tanár gazdasszonyát.

Tegnap Neumanné Wald ügyvéd kíséretében Berlinbe érkezett, ahol egy híres pszichiáter, dr. Platau meghipnotizálta. A hipnotizőr kérdéseket intézett hozzá a gyilkosság éjszakájának részleteiről. A hipnotizálás ideje alatt jelen volt Hagemann törvényszéki elnök is. Neumanné azonban egyetlen olyan kijelentést nem tett, amely ellenkezett volna régebbi jegyzőkönyvi vallomásaival. A pszichiáter meg volt róla

győződve, hogy Neumanné kitünő médium, azonban a bűncselekményre vonatkozólag egyetlen olyan kijelentése sem volt, amit a nyomozóhatóságok hasznosíthattak volna.

Hagemann elnök kijelentette, hogy véleménye szerint az e fajta kísérletek az igazságszolgáltatás körül semmiféle haszonnal nem járnak. A hipnozis tehát ezen a téren csődöt mondott és — szerinte — a német judikatúrának ezt a vallatási módszert nem szabad meghonosítani. Ő egyébként már régebben is megmondotta, hogy különös fontosságot nem tulajdonít ennek az eljárásnak, a mai kísérletek pedig teljesen meggyőzték a hipnozis értéktelenségéről.

A törvényszéki elnök e kijelentése pszichiáterek között nagy feltűnést keltett. Az elmeorvosok egyesülete ebben az ügyben a közeli napokban gyűlést hív össze.

Gyári képviselő és raktár

LEPAGE, CLUJ

Kérjen ajánlatot, prospektust.

— Számúzik a portugál forradalmárokat. Londonból jelentik: Ideérkezett lisszaboni jelentések szerint a portugál kormány elrendelte a legutóbb letartóztatott személyek száműzetését, mivel a letartóztatottak saját bevallásuk szerint puccsot készítettek elő a kormány megdöntésére.

Magyarország decemberig kapott haladékokat, hogy elfogadja a népszövetségi tanács döntését az optánsperben

A román sajtó Románia győzelmét ünnepli. Remény van arra, hogy Románia és Magyarország közvetlen tárgyalásokban egyeznek meg egymással. A külföldi sajtó hangja

Genf, szeptember 20. Közel két hétig tartó feszült izgalom után az optánsper hullámai relativ nyugvóponthoz jutottak, bár a per döntésének elhalasztása korántsem jelenti a komplikációk megszűnését. Hosszas vita és szóközi csatározás után a népszövetségi tanács tegnap délután félöt órakor döntött a román-magyar optánsperben, még pedig egészen váratlan módon. A tanács úgy határozott, hogy az egész kérdés komplexumban való döntést a decemberi ülészakra napolja el. Ez annál is inkább meglepő fordulat, mert még tegnap is úgy állott a helyzet, hogy Chamberlainnak sikerülne fog elfogadtatni a hármashozottságnak jelentéktelenül megváltoztatott javaslatát. Az utolsó órában, nyilván Stresemann és Apponyi befolyására, a helyzet megváltozott. A tanács végül is elfogadta a hármashozottság javaslatának első részét azzal az indoklással, hogy ennek a résznek nem döntés jellege van, hanem csak a felekhez intézett ajánlást tartalmaz. A szankciókról szóló paragrafus nem is került tárgyalás alá.

Az optánsper és a francia sajtó

A Népszövetség tanácsának a magyar-román kérdésben hozott döntését a francia sajtó egyes érzéssel fogadta és egyelőre tartózkodik mindennemű állásfoglalástól. A lapok általában rosszalják, hogy Boncour magáévá tette azt a román álláspontot, hogy egy állam szuverenitása odáig is terjedhet, hogy saját területén önkényesen és a maga elhatározása szerint értelmezhesse a tulajdonjog elvét. A francia delegáció ezen állásfoglalását a lapok kockázatosnak tartják, különösen most, amikor Franciaország a szovjettal az Oroszországban kisajátított francia javak kártalanítása ügyében tárgyal.

Egyedül a „Petit Parisien“ az a lap, mely a genfi döntésben a román kormány elvitathatatlan győzelmét ünnepli. A lap szerint, akár elfogadja Magyarország a tanács határozatát, akár nem

Románia mindenestre elérte, hogy az agrárreformot véglegesnek tekintik és azt sem a hágai törvényszék, sem más népszövetségi szerv vitássá nem teheti.

Az „Excelsior“ valószínűtlennek tartja, hogy Magyarország és Románia akár decemberben is megegyezzenek. A „Matin“ szerint a magyar követelések a zavar keltést célozzák a románok hátrányára, ami hozzátartozik ahhoz az irredenta-politikához, amelynek elvét Magyarország sohasem ejtette el. A mostani követelés előkészítője volt azon területek visszavadása reklamációjának, amelyet Magyarország a londoni City néhány üzletemberére támaszkodva, ügyesen készít elő.

Az elhalasztás előzményei

A Népszövetség hétfő délutáni ülésén Apponyi válaszolt Chamberlainnak. Kijelentette, hogy intranszigiensnek kell maradnia és kérte az ügynek a hágai nemzetközi bíróság elé való utalását.

Villeagas az előadói javaslat megszavazását kérte azzal, hogy a népszövetségi tanács ajánlja Magyarországnak és Romániának, egyezzenek meg.

Titulescu ismét védelmébe vette a román álláspontot, kifejtve, hogy a magyarok különleges elbánást kérnek. Rámutat arra, hogy a világ legnagyobb tekintélyeinek véleménye Románia mellett áll, sőt magára gróf Apponyira hivatkozik, aki a békekonzferencián csak aranyéve kért biztosítást, hogy egy kisajátítási eljárás ugyanolyan feltételek mellett lesz

alkalmazva a magyarok, mint a románok ellen. Magyarország kérésének maximuma tehát akkor az volt, hogy nemzetiségi különbség nélkül történjen a reform végrehajtása. Ma már azonban sokkal többet kér. A hágai bíróság elé való utalás annyit jelentene, hogy a nemzetközi bíróság elé azt a naiv kérdést utalnók, vajjon a békeszerződés adhat-e többet Magyarországnak, mint amennyit önmaga kért.

A népszövetségi tanács ezután egyhangulag elfogadta a hármashozottság jelentését és felhívta Magyarországot, válaszoljon a decemberi ülészakban, elfogadja-e ezt a jelentést.

Chamberlain le akart mondani

Apponyi magatartása miatt Chamberlain bejelentette, hogy lemond a hármashozottság előadói tisztségéről. Erre az egész népszövetségi tanács kérte, maradjon meg helyén, mire Chamberlain kijelentette, hogy ezt csak akkor teszi, hogyha Magyarország nem fogadja el a jelentést, hogy nem neveznek ki helyébe pótagot a vegyes bíróságba. Chamberlain szilárd magatartása eloszlatta azt a veszélyt, hogy Stresemann, Scialoja és Hollandia delegátusának javaslatát fogadják el, ami a hágai bíróság elé való utalást jelentette volna.

Amennyiben Magyarország decemberben sem fogadja el a népszövetségi tanács egyhangú felhívását, hogy tegye magáévá Chamberlain álláspontját, úgy akkor minden más megoldáshoz a tanács egyhangú határozata lesz szükséges, már pedig Anglia, Japán, Franciaország, Lengyelország és Kuba a hágai utalás ellen vannak.

A magyar kormány tévedett?

A Reuter-ügynökség szerint beavatott politikai körökben remélik, hogy a román és magyar kormányok között sikerülne fog decemberig az ellentéteket eloszlatni közvetett tárgyalásokkal. Általános vélemény szerint a magyar kormány tévedésben volt, amikor intranszigiens álláspontot foglalt el.

Román körök is azt hiszik, hogy Magyarország hajlandó lesz közvetlen tárgyalásokra más alapon, mint az eddigi, illetve, mint a genfi határozat.

Ugy látszik, hogy a Bethlen-kormány tulságosan angazsálva van belföldön az optáns-kérdésben és a kedvezőtlen genfi határozat elfogadása komoly belpolitikai nehézségeket jelentene számára,

főként a nemzeti presztizs szempontjából. Ezért valószínűnek tartják, hogy a Bethlen-kormány barátságos megegyezést fog inkább javasolni, nehogy decemberben kénytelen legyen elfogadni a Népszövetség intervencióját.

A bukaresti sajtó a döntésről

A „Viitorul“ hangsúlyozza, hogy a lapok genfi magántáviratai tendenciózus jellegűek voltak, mert német és magyar forrásból származtak és ezért elferdítették a valóságot, úgy a bizottsági jelentés kérdésében, mint a népszövetségi tanács vitájáról adott közleményeikben.

Ugyanezt konstatálja az „Indreptarea“ is, amely különösképp tartja, hogy a Genfben utazott tudósítók nem küldtek teljes tudósításokat és így lehetőségessé váltak a misztifikációk, amelyek a közvéleményt nyugtalanították.

A „Viitorul“ megjegyzi még, hogy a kormány meg van elégedve a genfi eredménnyel. A Magyarországnak decemberig adott terminus udvariassági

Kotta: Lepage-nál

aktus, amelyet a Népszövetség mindig használni szokott, mivel senkit sem akar brüszkírozni és nem akar kedvezőtlen atmoszférát és rossz viszonyt teremteni a tagállamok között. Románia jogát azonban végleg elismerték és

Magyarországnak decemberben ki kell jelentenie, elfogadja-e vagy sem a Népszövetség tanácsának döntését.

A „Viitorul“ egyébként kevésbé valószínűnek tartja a két kormány közötti közvetlen tárgyalásokat, mert Románia most már aligha lesz hajlandó koncessziókra.

Megegyezés jött létre Stresemann és Bratianu Vintila között a Generala-bankjegyek ügyében

A „Lupta“ diplomáciai forrásból nyert értesítése alapján közli, hogy Genfben Bratianu Vintila és Stresemann között elvi megegyezés jött létre a Generala-bankjegyek ügyében. Az egyezmény értelmében Németország kompenzációjul Romániának engedélyez 700 millió aranykorona osztrák járadékot, amelyet azután Románia köteles a párisi közös jóvátételi pénztárhoz befizetni a békeszerződés alapján. A két állam között tárgyalások indulnak meg a háborúelőtti román járadék ügyében is, amely most német kézben van. Románia egyúttal le fog mondani a versaillesi békeszerződés 18-ik paragrafusában a Romániában lévő német vagyókkal szemben biztosított jogairól.

Iskolaév kezdetére

gyermekének szövetet és vásznat kitűnő minőségekben legolcsóbban

Heller & Molnár
divat-nagyáruházában

Cluj (Kolozsvár), Calea Reg.
Ferdinand 15. szerezen be.

Sötétkék gyapju chevrot szövet leány iskolaruhára .. 170
140 cm. széles, erős gyapju szövet fiuruhára .. 250
140 cm. széles gyapjuszövet fiu és leánykabátokra .. 330
Mosott I-a fehérnemű vászon 48
Ágynemű vászon, bőrerős .. 48
I-a alsólepedővászon, 145 cm. széles .. 95
Duplaszéles fekete cloth, egyenköténye nek, minden minőségben..... L. 90-től

Iskoláknak, intézeteknek mintázott árajánlatot szivesen küldünk.

*
Vidéki rendeléseket utánvétellel azonnal szállítunk.

Hirdessen az Uj Keletben

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Cluj**

(Sátma tudósítója sít ma re szék óriás nagy tárg csak beléj karzatok A törvény de sokszá mindent e terembe. azonban

Néhán fogházörö padjára. Reinitz lá néz ki és pislog, akikkel g

Féltiz Erős Fe rák, valan tében. A ifju. dr. védek lát Izsó ügyv

Reinitz hogy 48 lakik, fog — Vo — Ige — Má — De — A — kérdez

Reinitz, a Grosz-meg életf A tan sánné és bár több tartása me iratot, am ismertetet A vad teszi a ké magát.

— Ne Reinitz, s rem, velük Elnök — Nir válaszló Elnök riut ismer Reinitz

vásárol női kab

Mély

Reinitz álhatatosan tagadja Rozmarin Jenő meggyilkolását

Megkezdtek a második Reinitz-per fő tárgyalását

(Sátmar-Szatmár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A második Reinitz-per tárgyalását ma reggel kezdte meg a szatmári törvényszék óriási érdeklődés mellett. A törvényszék nagy tárgyalóterme zsúfolásig megtelt és noha csak belépőjeggyel lehetett a terembe jutni, a karzatok is szorongásig voltak érdeklődőkkel. A törvényszék elnöke 500 jegyet osztott szét, de sokszakra rugott azoknak a száma, akik mindent elkövettek, hogy bejussanak a tárgyalóterembe. A fogházörök erélyes ellenállásán azonban minden kísérletük megtört.

A szakálltan Reinitz

Néhány perccel kilenc óra előtt szuronyos fogházörök kísérik be Reinitzot a vádlottak padjára. A közönség meglepetten morajlik Reinitz láttán, aki szakálltanul, fiatalosabban néz ki és intelligensebb arcú. Reinitz idegesen pislog, nem néz a közönségre, védőjéhez siet, akikkel gesztikulálva beszélget.

Féltilt órákor belép a tanács, az elnöklő dr. Erős Ferenc, Huzun és Dumitru szavazóbírák, valamint dr. Marcus Valér jegyző kíséretében. A vádat Bradescu ügyész, a védelmet ifju. dr. Borgida Lajos és Burkus Traján ügyvédek látják el, a sértett képviselője dr. Katz Izsó ügyvéd.

Azt én is szeretném tudni

Reinitz az általános kérdésekre elmondja hogy 48 éves, hét gyermeke van, Nagyenyeden lakik, foglalkozása kereskedő.

- Volt-e büntetve — kérdezte az elnök.
- Igen, csalásért és okirathamisításért.
- Más ügyben nem?
- De igen, a Grosz-ügyben is.
- A Grosz-ügyben miért büntették meg — kérdezi az elnök.

— Azt én is szeretném tudni — válaszolja Reinitz, mire az elnök megmagyarázza, hogy a Grosz-ügyben rablógylósságért büntették meg életfogytiglani kényszermunkával.

A tanúk felhívásánál kiderül, hogy Murcsáné és Zajti meghaltak, a tanács azonban, bár több tanu tanu hiányzik, a tárgyalás megtartása mellett dönt. Ezután felolvassák a vádiratot, amelyet már az Uj Kelet részletesen ismertett.

A vádbeszéd felolvasása után az elnök felteszi a kérdést Reinitznek, hogy bűnösnek érzi-e magát.

Nem érzem magam bűnösnek

— Nem érzem magamat bűnösnek — feleli Reinitz, sem Rozmarint, sem a fiát nem ismerem, velük soha dolgom nem volt.

Elnök: Adja elő a tényállást.

— Nincs mit előadnom, — feleli Reinitz — válaszolni fogok a kérdésekre.

Elnök: Tanuk vannak arra, hogy Rozmarint ismerte és vele érintkezett.

Reinitz: Miért nem volnának? Rozmarin

Ön mindig elegáns

ha ruhaszövet szükségletét

Glück Izrael
szövetáruházában
(Ciuj, Wesselényi-u. 19.)

vásárolja. — Óriási választék férfi öltöny, női kabát és valódi angol doublészővetekben.

Mélyen leszállított árak!

50 ezer lejért kitanította a Muresan-családot, hogy ellenem valljon.

Az elnök azután megkérdi Reinitzot, miért utazott hamis igazolvánnyal, mire Reinitz hosszú zavaros mesébe kezd és azzal mosakszik, hogy igazolványát elvesztette, a másik igazolványát úgy vásárolta, de mindenütt mondogta, hogy nem az ő igazolványa.

Darabokba vágatnám széjjel

A törvényszék ezután Rozmarin Márkuszt, a meggyilkolt Rozmarin Jenő édesatyját hallgatta ki, aki elmondja, hogy már többször ismertette vallomását.

Sulyos büntetéssel sújtotta a bíróság a vasútfosztogatókat

Az ügyész, valamint a védők felebbezést jelentettek be

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 9 órákor hirdette ki a kolozsvári törvényszék harmadik szekciójának elnöke, dr. Furnea a vagonfosztogató vasutasok bűnperében az ítéletet.

A bűnper, melynek fő tárgyalása három napot vett igénybe, hű tükröképét vetítette elénk azoknak az áldatlan állapotoknak, amelyek a román vasutakon uralkodnak, illetve uralkodtak.

A bíróság épen erre való tekintettel példás büntetésben részesítette a tizenkét vádlottat, akik részben a személyvonatok postakocsijait, a tehervonatok vagonjait fosztogatták, részben pedig orgazdaság miatt lettek a bíróság elé állítva.

Pontban 9 órákor, Pop Veronika orgazdán kívül, az összes vádlottak, valamint az összes védők jelenlétében kihirdették az ítéletet, amely Kovács György fékezőt többrendbeli betöréssel miatt háromévi fegyházzal, Pap Sándort pedig kétévi fegyházzal sújtja. Pop Victor betörés, Popa Vasile bánfihunyadi koresmáros pedig orgazdaság miatt kétévi börtönbüntetést kaptak. Pap József egyévi, Siloti

Kotta: Lepage-nál

Az öreg Rozmarin vallomásából fájdalmasan csendül ki az apa keserősége, akit fia szerencsétlensége teljesen tönkretett.

Az elnök megkérdi, kívánja-e Reinitz megbüntetését, mire Rozmarin azt feleli, hogyha tőle függne, darabokba vágatná széjjel. A védők és az ügyész között hosszas vita indul meg Rozmarin megesketéséről, amit a bíróság végül is elrendel, mire a védők semmisségi panaszt jelentenek be.

Reinitz az egész tárgyalás során teljesen apatikusan viselkedett, a hozzáintéztett kérdésekre nyugodtan válaszolt, csak néha jön ki sodrából, de azután újra rögtön megnyugszik. A tárgyalás folyik. Holnap előreláthatólag befejezik a bizonyítási eljárást.

Lajos, Damó József és Kovács Lajos, mint bűntársak hat-hat havi, Salamon Ferenc és Berecki Lajos bűnpalástolás miatt hat-hat havi, Tóth József és Popa Rozália pedig ugyancsak bűnpalástolás miatt két, illetve 3 havi börtönbüntetést kaptak.

Az ítélet kihirdetésekor drámai jelenetek játszódtak le. A vádlottak, amide az ítélet elhangzott, zokogni kezdtek és jajveszékelve hangoztatták ártatlanságukat. A sírás átragadt az összes vádlottakra és a tárgyalóteremben több percen keresztül csak az elítéltek kétségbeesett és fuldokló zokogását lehetett hallani.

Végül is, amikor a zokogó vádlottak megnyugodtak, a védők felebbezést jelentettek be a sulyos ítéletek ellen.

Popescu ügyész Popa Vasile, Pop Victor, Siloti Lajos és Tóth József büntetésének sulyosításáért felebbez.

A védők védenek szabaddalra bocsátását kérték, de az elnök ezzel a kéressel az ügyészséghez utasította őket.

A kisajátított városi telkek felszabadítása után Kolozsvár megkezdte a középítkezéseket

Fűrészüzemet létesít a város. Jövő héten öt új uccában kezdik meg a víz bevezetését

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délután öt órákor kezdődött Kolozsvár város tanácsának gyűlése, mely a késő esti órákban fejeződött be. Az állandóbizottság ezen az ülésen nagyjelentőségű határozatokat hozott, amelyek a város jövőbeni gazdálkodását jelentős mértékben fogják befolyásolni.

Mindenekelőtt elhatározta a tanács, hogy a Honvéd-ucca végén levő Ujtelep öt uccáját be fogják kapcsolni a városi vízművekbe. A vízvezetékek kiépítésére vonatkozó munkálatok már a jövő hét elején meg is kezdődnek.

A hét végén dr. Mihali Tivadar polgármester és Tuffli polgármester-helyettes Bukarestbe utaznak, hogy a város különböző függőben levő agrárügyeit elintézzék. Ebben az ügyben való eljárás annál is inkább esedékesé vált, mert az állandótanács által kiküldött bizottság megtette jelentését a város fejlesztése érdekében szükségessé vált területek jelenlegi helyzetéről. A bizottság megállapította, hogy nagyon sok olyan terület, amelyen a város különböző munkálatokat szándékszik megindítani, ki van sajátítva az állam által. A polgármester és helyettese Bukarestben minden követ meg fognak mozdítani, hogy az állam által kisajátított városi területeket visszazerezzék Kolozsvárnak.

Az állandóbizottság ezután meghallgatta a tanács által kiküldött hármashizottságot, amelynek tagjai dr. Lucian Sándor, dr. Kertész Jenő és dr. Simon voltak. A hármashizottság a városi erdők helyzetéről referált és előadták, hogy az erdők jelenleg semmit sem jövedelmeznek, annak ellenére, hogy évente a város többmillió lej jövedelemre tehetne szert kitermelésük által. A választmány a hármashizottság

javaslatára elhatározta, hogy Kolozsvár 6000 hold erdőjének kitermelése céljából, az előterjesztett tervzet alapján a bányaházai erdő mellett fűrésztelep építését kezdi meg. A gazdasági osztály által elkészített költségvetés szerint a fűrésztelepen 3 millió lej jövedelmezne évenként a városnak azzal, hogy a város szükségletére megvásárolandó építő- és tüzfanyagot elő tudná állítani.

Végül az Osvada-rezsim azon antiszociális intézkedését, hogy a város erdeiben talált fahulladékot a szegénysorsu lakosságnak nem lehet többé eladni, a választmány visszavonta. A szegénysorsu lakosság a jövőben újra vásárolhat a város erdeiből fahulladékot. Ezzel az intézkedéssel 150 ezer lej évi jövedelemhez jut Kolozsvár.

— Egy fellegvári lebuiban tegnap este letartóztatták Muresan Erzsébet zsebmetsző és betörőnt. Muresan Erzsébet ezuttal nem először került a rendőrségre, ugyanis Kolozsvárt is már több ízben volt elítélve különböző bűntettek miatt. Legutóbbi, éthónapos fogházbüntetésének kitöltése után Nagyváradon, majd Szatmáron több betörést követett el. A szatmári rendőrség letartóztatta és a törvényszéki ügyészség fogházába utalta át. A fogházban Muresan Erzsébet meglapta Fetescu Mária nevű társnőjét, akinek a börtönigazgatóság kiadta a börtönből való elbocsátási levelet. Az elszánt betörő ez okmány segítségével kiszökött a börtönből és Kolozsvárra jött. A vére újabb bűntettek hajszolta és a prefektúrán megmozdítása alkalmával öt lopott ruhát találtak rajta és több értékes ékszert. Az alig 17 éves betörő cinikusan teszi meg vallomását. Egyáltalán nem mutat megbánást bűntettei miatt és jókedvűen kísérteti magát az „egyesbe”, miközben a rendőrnök trétákat mond.

ge-nál

ndig használni szkirozni és nem sz viszonyt te- nia jogát azon-

ben ki kell gy sem a döntését.

é valószínűnek len tárgyaláso- a lesz hajlandó

re Stresemann la között a k ügyében

l nyert értesít- ratianu Viutila. és jött létre a gyezmény értel- Romániának a osztrák jára- köteles a párisi i a békeszerző- gyalások indul- nek ügyében is. mánia egyuttal szerződés 18-ik német vagyó

svetet minő- öbban

er

ár

zában

a Reg. en be.

szö-

.. 170

pju-

... 250

övet

.. 330

szon 48

s.. 48

5

... 95

, egyen-

minőség-

L. 90-101

mintázott

ldünk.

et

litunk.

Keletben

Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— **Dr. Deutsch Mór a cionista világ-szervezet becsületbiróságának tagja.** A XV. cionista világkongresszus választásai során dr. Deutsch Mór lugosi ügyvédet, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kongresszusi delegátusát, a cionista világ-szervezet becsületbiróságának tagjává választották. A Deutsch dr.-t ért kitérés osztatlan örömet keltett Erdély összes zsidó köreiből.

— **Nagy politikai nehézségek jegyében nyílik meg októberben a csehszlovák nemzetgyűlés.** Prágából jelentik: A csehszlovák nemzetgyűlés október 12-ikén ül össze és a kormány nagy aggodalommal tekint az új ülészek elé. Több rendkívül komplikált interpelláció készül, így a földbirtok-panamák, valamint Naumann miniszter ismeretes elszólása miatt. A Gajda-ügy is nagy nehézségeket zúdított a kormányra. A fascizmus mozgalom erősen terjed, ami azért aggodalmas, mert vezetői bennülnek minden jelentős helyen. A kormány Gajdával nem tud lepaktálni, mert a tábornok halálosan gyűlöli Benest és távozását követeli. Bizonyos, hogy a kormány helyzete nagyon súlyos lesz.

— **Inzultálta a kötelességét teljesítő rendőrt.** Dorday László, Pata-ucca 50. szám alatti lakos részeg állapotban óriási botrányt csapott egyik Pata-uccai korcsmahelyiségben. Később Dorday kirohant az uccára és ott a járőkeket is inzultálta. A segítségül hívott Muresan közrendőrt, amikor az le akarta tartóztatni, botjával súlyosan megsebesítette. A garázdálkodó embert csak hosszas dulakodás után sikerült ártalmatlanná tenni és a negyedik kerületi kapitányságra kísérni.

— **A legvidámabb filmbohózat „Fiu vagy leány” vagy „Artista akarok lenni”.** Ossi Oswald és Georg Alexanderrel az Opera-Mozgóban. Előadások 5, 7 és fél tíz órakor.

— **Harmadszor is elhalasztották dr. Rozvány ügyvéd és társai politikai büntetésének tárgyalását.** Kétszeri halasztás után ma délelőttre tűzte ki a kolozsvári VI. hadtest hadbírósa dr. Rozvány Jenő ügyvéd, nagyváradi munkásvezér és társai politikai bűnyűének tárgyalását. A mai tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg, de a hadbírósa bizonyos formák és néhány tanu hiányzása miatt a tárgyalást harmadszor is elnapolta.

— **Veszedelemes bandát tett ártalmatlanná a konstantinápolyi rendőrség.** Konstantinápolyból jelentik: A rendőrség tegnap a Ferrai nevű városrészben veszedelemes bandát tett ártalmatlanná. A banda tagjai egy pincehelyiségben rendszeresen jöttek össze. A rendőrség már régen figyelemmel kísérte összejövetelüket és tegnap körülvette házukat. A banditák revolvért fogtak a rendőrökre, miközben rendes harc fejlődött ki közöttük. Kölcsonösen többszáz lövést adtak le, úgy, hogy a környék lakossága rémülten menekült. A rendőrség részéről ketten, a banditák részéről egy ember meghalt. Ezenfelül rengeteg sebesülés történt mindkét részről. A rendőrség szerint a banditák egy ismeretlen forradalmi szervezet megbízásából terrorisztikus merényleteket készítettek elő. Minden bizonnyal politikai összeesküvésről van szó, melyben magasrangú konstantinápolyi tisztviselők is kompromittálva vannak. Több szenzációs letartóztatás várható.

Egy földbirtokos lelőtte vetélytársát és agyonlőtte önmagát

Rejtélyes dráma Nagykállóban

(Debrecen, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap kettős halálos dráma játszódott le Nagykállóban. Fábry Tivadar beregszászi nőtlen földbirtokos vasárnap délelőtt autóján Nagykállóba érkezett, ahol Szász József leánygimnáziumi tanárt kereste fel. A földbirtokos a tanár lakására ment. Rövid ottléte után a szomszédok lövésekre lettek figyelmesek, majd észre vették, hogy Fábry feldult arccal rohan ki Szász lakásáról és közvetlen az ablak előtt agyonlővi magát.

A helyszínére érkezett csendőrök Szász

Józsefet 3 sebből vérezve, holtan találták meg az egyik szobában, míg Fábry holtteste a lakás előtt az uccán feküdt. Fábry zsebeiben két cédulát találtak. Az egyik az állott: „Ő rontott nekem, én lőttem le őt. Családommal szemben nem bírom a felelősséget vállalni, magammal is végzek.” A másik cédulán azt írja Fábry, hogy értesítsék Szásznak Beregszászban levő feleségét. A tragikus véget ért tanár mostanában várta, hogy felesége fiával együtt Nagykállóba költözzön. A gyilkosság okának hiderítésére a hatóságok széleskörű nyomozást indítottak.

* **Orvosi hír.** Dr. Goldenberg ideggyógyász bécsei szakkongresszusról hazatért és rendelőit, valamint physiotherapiát kezelései Cal. Reg. Ferdinand (volt Wesselényi-ucca) 6 sz. alatt ismét megkezdte.

— **Eljegyzés.** Hirsch Pipi Hátszeg és Weitzner Mór Petroseni jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Schächter Samu Turda és Bergfeld Sasi Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

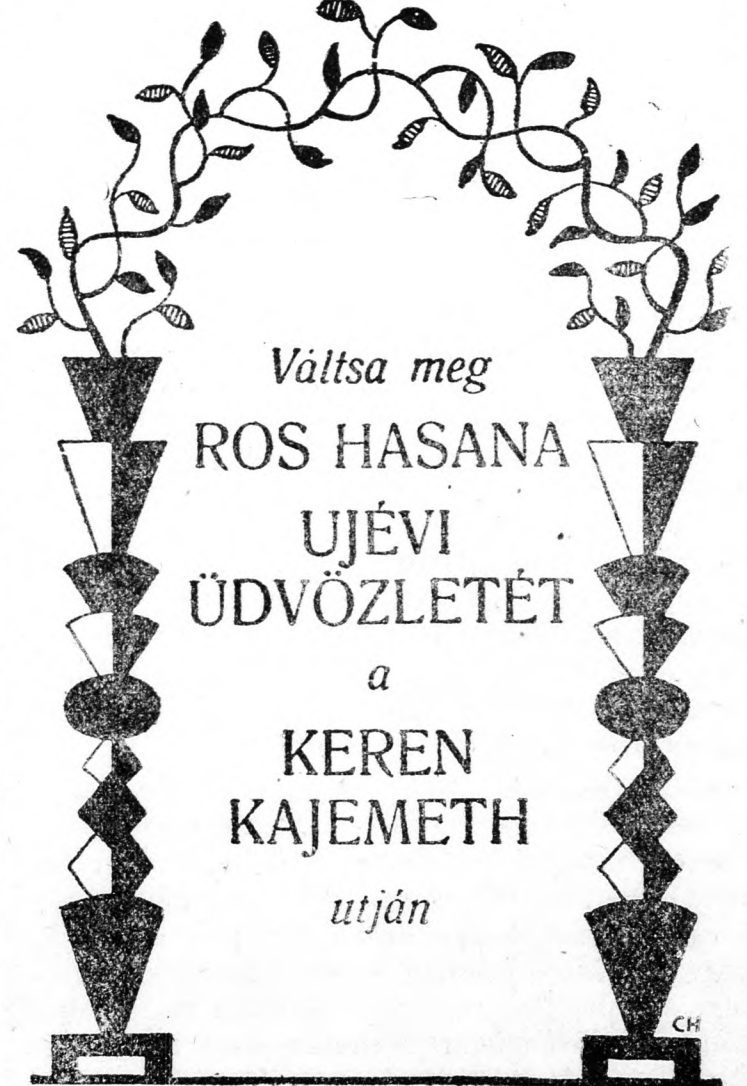
* **Erdélyi órák,** ékszerész Targu-Mures kirakatait megnézni érdemes.

— **A világ legvidámabb komikuspárja,** Ossi Oswald és Georg Alexander játsszák főszerepeit egy hihetetlenül mulatságos filmnek, amelynek címe „Artista akarok lenni”, vagy „Fiu, vagy leány”. Egy eltitkolt és egy el nem titkolt házasság forog itt a varieté élete és egy gazdag nagybácsi körül, olyan szövevényesen, hogy az embernek meg kell pukkadnia szinte a nevetéstől. Péntekig vetíti ezt a filmet az Opera Mozgó délután 5, 7 és fél 10 órai kezdettel.

* **S. Eisenstädter** csödtömegének szörme-kiürítése Str. Regina Maria 44. szám alatt naponta délután 4-től 6 óráig ismét megkezdődött.

* **Nehéz bucsu.** A kezdődő hét az Opera Mozgó tevékenységének utolsó hetét jelenti, mivel közeledik az Opera és Román Nemzeti Színház évadjának megnyitása. Éppen ezért az Opera Mozgó igazgatósága a végleges bucsu előtt az újabb filmtermékek két remekével kedveskedik a hálás közönségnek. Az egyik: „Kabaréba megyek” vagy „Fiu vagy leány” Ossi Oswald híres művésznővel és a második az ismert „Rintintin” dresszírozott kutya káprázatos bravurjainak bemutatásával. Felhívjuk a kolozsvári közönség figyelmét a filmtechnika e két grandiózus alkotására, melyeket mindenkinek meg kell nézni.

— **Sirkövetés.** Nagyszentmiklósról jelentik: E hónap tizenkettődikén avatták a nagyszentmiklósi zsidó temetőben Pauker Lipótnak, a hitközség negyvenöt éves volt tanítójának sirkövetét. Az avató beszédet Szonenschein Elías pankotai főrabbi tartotta.

Köztudomásu,

hogy gyorsan, váratlanul nagyvagyonra szert tenni csakis szerencse, nagyobb nyereséggel lehet! Ezért vesz ma majdnem mindenki sorsjegyet, mert ezáltal állandó

reménye van gyorsan meggazdagodni!

Különösen a magyar osztálysorsjegyek kedveltek, mert a kibocsájtott 80.000 sorsjegy közül 40.000 okvetlenül nyer, tehát

minden/második sorsjegy nyer!

A nyerőselelyek páratlanok! Azonkívül az egész intézmény állami és a magyar pénzügyminisztérium felügyelete és ellenőrzése alatt áll. Ez az oka, hogy teljes bizalommal van mindenki a magyar osztálysorsjegyek iránt.

Saját érdekében rendeljen tehát sürgősen

Lányi és Társa

bank és váltóüzletben, a magyar osztálysorsjáték főárusítója — **Budapest, IV., Apponyi-tér 3. (Klotild-palota)**

Legnagyobb fonyeremény szerencsés esetben

500.000 pengő cca 15.000.000 Lei.

Jutalom és nyereségek

300.000 pengő = cca 9.000.000 Lei

200.000 pengő = cca 6.000.000 Lei

100.000 pengő = cca 3.000.000 Lei

stb. stb., több mint 6 millió pengő cca 180 millió Lei készpénzben.

A huzások október 22-én kezdődnek

A sorsjegyek hivatalos ára költséggel együtt:

Egész 20 pengő 50 f. = 620 Lei	Fél 10 pengő 50 f. = 320 Lei	Negyed 5 pengő 50 f. = 170 Lei
--------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------

Figyelem! Legelőszérűbb, ha mindenki le-
vélben rendel és a pénzt nemzetközi posta-
utalványon vagy bank útján küldi be.

Hivatalos játékterv ingyen és bérmentve.

— **Egy nagy sebességgel haladó autobusz összeütközött egy gőzmozdonnyal.** Prágából jelentik: Morvaországban két súlyos autóbaleset történt vasárnap. Az Ungarisch-Hradisch-Allstadt állomásról 17 utassal elindult autóbusz a vasuti pályatesten áthaladva, nekiszaladt nagy sebességgel a sín páron haladó mozdonyra. Az autóbust teljesen összezúzta a mozdony. A gépkocsi utasai közül hárman nyomban meghaltak, egy utas a kórházban halt bele sérüléseibe, öten súlyosan és nyolcan könnyebben megsebesültek. Hasonló szerencsét-Három óra harsogó kacagás Ossi Oswald új filmje „Artista akarok lenni” („Fiu vagy leány”) az Opera-Mozgóban.

lenség történt a Brünn közelében lévő Königsfelden is. Egy teherautó, amelyben bucsuról hazatérő gyermekek voltak, meredek lejtőn lefelé haladt. A fék elromlott és a sofför nem

A m se t

Der klein Brockhaus

4 Meyers

ad Révai lex

Után tel k

... tudott fék pályatestré gőzmozdon lezuhant, közülük sofför öccs gépkocsi r

Nagyszentmikló hangu hat szék betől csak olyan életfelfogá község tra rabbit ki jesovát vé

— Uja

Levine a résztvett a alaptalano tervezett t Hangsúlyo diába távo sére. Ha a reggel reg Kadache Incliff lesz

— Fér

egy hivatal rendőrsége Calvin-téri az uccán i meglátogat zott, az o egyik fiók gyanuja a vek a szen Margit hiv kásán házk pott gyűri rak. Pintér ságra, ahol teket aján sen nem f noknöt let

Mind

Sza

tatom. a lehet Pa n. é kö kérem.

Fiz

és csőd nek rend telezési i pítás]. V vetelések telések m nőkség.

A művelt ember se tudhat mindent!

Der kleine Brockhaus, 1 kötet ...L. 920
 Brockhaus, Handbuch des Wissens.
 4 kötet à 840
 Meyers konversationslexicon új kiadása, kötetenként 1200
 Révai lexikon új kötetei à 1500

Utánvétellel küldi **LEPAGE - Cluj**

... tudott fékezni, amikor a gépkocsi a vasuti pályatestre ért. Ugyanabban a pillanatban gözmözdony haladt át a síneken. A gépkocsi lezuhant, a gyermekek kiestek a kocsiból és közülük nyolcan súlyosan megsebesültek. A soffőr öccse holtan terült el a szétroncsolt gépkocsi mellett.

Nagyszentmiklósi rabbit választ. A nagyszentmiklósi hírközlési képviselőtestülete egyhangu határozatot hozott a megüresedett rabbiszék betöltésére tekintetében. Kimondotta, hogy csak olyan rabbit fog jelölni, aki konzervatív életfelfogásáról már tanúbizonyságot adott. A község tradícióinak megfelelő ortodox szellemű rabbit kívánnak, lehetőleg, aki a pozsonyi jesovát végezte sikerrel.

Újabb repülőhírek. Párisból jelentik: Levine a tegnapi napot Párisban töltötte, ahol résztvett az amerikai légió ünnepein. Levine alaptalanoknak mondta Inchliff aggodalmait a tervezett távrepülés elmaradásával kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy még e héten elindul Indiába távolság és időtartam-rekord megdöntésére. Ha az időjárás megengedi, úgy szerdán reggel reggel startol Londonba. Az ut végcélja Kadache városa. Levine gépjének pilótája Inchliff lesz.

Férfiismerőseitől ékszereket lopott egy hivatalnok. Budapestről jelentik: A rendőrségen napokkal ezelőtt panaszt tett egy Calvin-téri orvos egy fiatal leány ellen, akivel az uccán ismerkedett meg és aki az orvost meglátogatta a lakásán. Amikor a nő eltávozott, az orvos észrevette, hogy íróasztalának egyik fiókjából eltűnt több értékes gyűrű. A gyanúja a leány ellen irányult, akit a detektívek a személyleírás alapján felismertek Pintér Margit hivatalnoknő személyében. A leány lakásán házkutatást tartottak és az orvos elloptott gyűrűin kívül több értékes ékszert találtak. Pintér Margitot előállították a főkapitányságra, ahol elmondotta, hogy az értékes ékszereket ajándékba kapta. Védezését természetesen nem fogadták el és a rendőrség a hivatalnoknőt letartóztatta.

Minden badogipari gép
 legelőnyösebben
Steiner Mihály
 cégnél, Timisoara IV. Bul. Berthelot No. 19.
 Kérjen árajánlatot

Szabászati és varrás tanfolyamot tovább folytatom. a Minorita-u. 4. sz. alatt. Beiratkozni lehet Paris de Mode szalonban Bolyai-u. A n. é. közönség azives pártfogását továbbra is kérem. **Jakab Adolfné**, női szabósa és szaktanárné

Fizetéskeptelen
 és csőd előtt álló kereskedők hitelügyeinek rendezése. Olcsó kölcsön. Szakszerű hitelvezetési információ [vagyoni állapot megállapítás]. Végrehajtás és árverés alatt álló követelések rendezése. Hitel kieszközölés. Követelések megvétele, Inkasszállása. **Hitelügy-nökség, Cluj, Str. Baba Novac [v. Bethlen] 8.**

Közgazdaság

Tőzsde

A piac abszolút üzletellen. Érezhetőbb árukinálat mellett az árfolyamok alig változtak.

Egyesült Közgazdasági és Letzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 szeptember 20 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3120-3125			4+1/4	3120	11025	13680	65075	19291/4
Newyork	16150-16175	518 1/2	51856	2549	161	57169	70945	3375	
London	787-789	2522 1/2	252287	12402	786	2781	3452 1/2	16417	48656
Páris	640-645	2033 1/4	2033 1/2		635	2242 1/2	2783	13235	39237
Milano	890-895	2825 1/2	2825	13875	880	3117 1/2	3865 1/2	18405	545 1/4
Prága	478-479	1537	1537		479	1693 1/2	2102 1/4		296 1/2
Budapest	2830-2835	9065	9070				12405	59065	
Belgrád		913	913		288	1007	124912	594450	175
Bukarest		321	321			356	442	2105	62
Varsó		58	58			6390	7922	37730	
Bécs	2270-2280	7310	7310		2280	8057 1/2		27575	
Berlin	3830-3840	12345	12347		3860	13615	16892	80350	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 321, Páris —, Budapest 356, Bécs 44125, Prága 2105

Az új bélyegtörvény interpretálása

A legfőbb illetékügyi bizottság elvi határozatai

A központi illetékügyi bizottság újabban a következő döntéseket hozta a bélyegtörvény helyes interpretálásának tekintetében:

A befizetési nyilatkozatok egyszerű kérvényeknek tekintendők, amelyeket a befizetést eszközölő fél intéz valamely hatóságához. Ilyenformán a bélyegtörvény negyedik szakaszának 1. pontja szerint 8 lejes bélyeggel kell ellátni.

A kamarához intézett kérvények, mint hogy ezek a (kereskedelmi, mezőgazdasági, ügyvédi stb.) kamarák az állami adminisztrációhoz tartoznak, bélyegkötelezettség alá esnek, a bélyegtörvény vonatkozó rendelkezései szerint. Ugyanez vonatkozik az állami jellegű vállalatokhoz, valamint a megyei és községi vállalatokhoz benyújtott kérvényekre is. Ha azonban külön jogi személyként olyan vállalat alakul, amelyben az állam, vármegye, vagy község csak részben van érdekelve, a vállalat magánjogi személynek tekintendő és a hozzá intézett kérvények bélyegmentesek.

Másolatok kiállítása csak akkor bélyegköteles, ha azok az adó kivetéséhez szükségesek. A bélyegtörvény által előírt ellenőrzés alá eső okmányok másolatait (lakbérleti szerződés) nem kell felbélyegezni.

Az üzleti könyvek felülbélyegzése tekintetében a bizottság kimondotta, hogy ott, ahol több üzleti könyvet vezetnek, amelyek kiegészítik egymást, a 75. szakasz értelmében az összes ilyen könyvet felül kell bélyegezni. Bélyegkötelezettség alá esik a főkönyv is, ha az előírt leltárt helyettesíti.

A nyugták és elismervények ha 100-10.000 lejről szólnak, 2 lej, 10 ezer lejtől 50 ezer lejig pedig 5 lej bélyegilleték alá esnek, minden progresszív megkülönböztetés nélkül. A számlákon történő nyugtázás vagy elismerés nem bélyegköteles. Hasonlóképpen illetékmentes az olyan nyugta, amely szerződésben van belefoglalva, minthogy a szerződés maga proporcionális bélyegilleték alá esik. Nem bélyegkötelesek az olyan számlák sem, amelyek szerződés jellegével bírnak.

Az iparvállalatoknál elhelyezett betétek, vagy letétek ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a bélyegtörvény 14. szakasza 5. pontjának b) bekezdésében foglalt tranzakciók, vagyis határidő nélkül, vagy 6 hónapra elhelyezett összegek 0-05, hat hónapon túli időre elhelyezett pénzületek 0-02 százalékos illeték alá esnek.

A proporcionális illeték kiszámítása úgy a kereskedők, mint az iparosok által eszközölt eladásoknál a számla összege alapján történik, minthogy abban a bevő által fizetendő összes járulékok benne vannak.

A bérleti szerződések, ha a bérlet tárgyaért fizetett összegben kívül, nem tartalmazzák a bérlet időtartamát is, úgy tekintendők, mint a 30 évnél hosszabb időre kötött szerződések, vagyis 5 száza-

lékos illeték alá esnek. (14. szakasz 19. pont.)

Nem esik illetékkötelezettség alá a mezőgazdasági termékek kicsinybeni eladása, vagyis ha az eladott áru a 75 kilót meg nem haladja.

Végül kimondotta a bizottság, hogy olyan esetekben, amikor az okiratokon levő bélyegeket, azok nagy száma miatt, nem lehet az okirat első szavainak rávezetésével, vagy az aláírásokkal megsemmisíteni, a bélyegek érvénytelenítése az aláírások többszöri rávezetésével történik.

Az exportárak forgalmi és luxusadója.

Néhány nappal ezelőtt jelent meg a hivatalos lapban a pénzügyminisztérium rendelete, amelyben közli az összes vámhivatalokkal, hogy az importált áruk után fizetendő 15, 10, 2 és 1 százalékos forgalmi, illetve luxusadót december 31-ig a vámtarifához csatolt egységes tarifában foglalt középárak alapján kell kiszámítani. Ezelőtt egyidejűleg a pénzügyminisztérium azt is közölte a vámhivatalokkal, hogy az exportárak után fizetendő 1 százalékos forgalmi adót is a középárak alapján kell kalkulálni, nem pedig a számlákban feltüntetett összeg alapján, mint ahogy eddig történt. A vámtarifában a forgalmi adómentesnek megjelölt áruk az egy százalékos illetéket nem fizetik.

Kezdetét vette az idej cukorkampány.

A belföldi cukorgyárak felkészültek az új kampányra, amelynek zavartalan lebonyolítása érdekében a CFR részletes programot dolgozott ki. A repaszállítások már meg is kezdődtek a következő gyárak részére: Giurgiu, Chitila, Temesvár és Arad. **Az államvasutak** forgalmi osztálya által beszerzett adatok szerint az idej kampányban 92 ezer 786 vagon cukorrépa kerül szállításra a CFR útján. Ebből a mennyiségből Bodfalu 3381, Chitila 8539, Giurgiu 3790, Szászku 4900, Roman 11655, Ripiceni 3700, Suceava 2450, Zorojani 350, Crisicatia 12720, Lupeny 17350, Marosvásárhely 15480 és Arad 5471 vagon kap. A repaszállítás október elsején az összes vonalakon megindul, amelynek lebonyolítására 36 speciális vonatpárt állítanak be. Ezenkívül azonban a rendes vonatok is főgnak cukorrépat szállítani, ami 82 mozdony beállítását teszi szükségessé. Az egész kampányt a CFR 100-200 nap alatt tervezi lebonyolítani.

Reorganizálják a Sfatul Negustoresc országos szervezetét.

Bukarestből jelentik: Tegnep este a Sfatul Negustoresc központja fontos választmányi ülést tartott, amelynek során részletesen foglalkoztak a vámtarifa módosításának, az uzoratorvény eltörlésének, valamint a községi adók revíziójának kérdésével. A választmányi ülésen D. Niculescu-Ritz vezértákar bejelentette, hogy a Sfatul országosjellegű átszervezés előtt áll. Az átszervezéssel kapcsolatban a Sfatul Negustoresc a következőkben sürítette össze legközelebbi programját: az uzoratorvény hatálytalansítása, az adóknak csökkentése és egységesítése, a vámtarifa revíziója, a szállítási viszonyok megjavítása és a fuvardíjak leszállítása, kereskedelmi hitelintézet létesítése és a kamatszóra letörése. A választmányi ülés az összes erre vonatkozó határozatokat elfogadta.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Árva zsidó lány gyermekek mellé vagy háztartáshoz ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Keresek vallásos héber gyermekkertésznőt, aki jól beszél németül, 6 éves kislányomhoz „Körorvos” jellegre kiadható.

Keresek lehetőleg a központban diskrejt különbejáratu butorozott szobát. Cim a kiadóban.

Perfekt **gyorsírásra** rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Sarokbázhely a pillangótelepen eladó. Értekezni a Kadima nyomdában, Str. Baron L. Pop 10.

Hajhullás

és hajkorpa ellen legjobb szer az „**Egger-Petrol**” Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában

A belvárosban kiadó egy különbejáratu szép utcai butorozott szoba. Ugyanott két iskolágyerek vagy 1 tisztviselő teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Férjhezmenne gyermektelen zsidó urinő nagy községben berendezett újjal, 45-50 éves urak irhatnak. Csak a teljes című levelekre válaszolok. „Biztos ex stencia” jellegre kiadóhivatal továbbítja. 3162

Veszek o cska férjruhát jó áron. Jakob Adolfiné, Minorita-u. 4. udvar

Egy teljesen új silskin bunda olcsón eladó Szántó szücsnél, Cluj, Str. Jorga 2.

Roman, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel**, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 8. Telefon 831.

Téli tűzifa

szükségletünket szerezzük be idejében a

„Calcit”

rt.-nál Cluj, Strada Gen. Dragalina 9. Tel. 11-06.

Házhoz szállítva:

I-a bükkasab tűzifa ölenként	...L.	1400
I-a bükkasab aprítva 1000 kg.	...L.	900
I-a hántott tölgy	1000 „ ...L.	1000
I-a bük és tölgy	1000 „ ...L.	800

Tisztviselők és munkásoknak kollektív alapon fizetési kedvezmény

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

SPORT

A Kolozsvári Vivó Klub felhívása. A Kolozsvári Vivó Klub ez év október 3-án kezdi meg tevékenységét a Malom-uccai gimnázium vivótermében és felkéri mindazokat, akik ezen a kurzuson résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek mielőbb Chifor rendőrigazgatónál.

A magyar profibajnokság állása

	Játszott	Győzött	Döntetlen	Veszített	Adott gólt	Kapott gólt	Pontszám
1. Ferencváros	4	4	—	—	15	2	8
2. Sabaria	3	3	—	—	9	1	6
3. Újpest	3	2	—	1	7	3	4
4. Nemzei	3	2	—	1	6	3	4
5. Vasas	4	1	1	2	9	10	3
6. Kispest	3	1	1	1	6	7	3
7. Hungária	3	1	1	1	5	8	3
8. III. ker. FC	3	1	—	2	5	6	2
9. Bastya	3	1	—	2	3	7	2
10. Budai 33-as	3	1	—	2	2	7	2
11. Beeskay	3	—	1	2	2	8	1
12. Attila	3	—	—	3	1	8	—

Az osztrákok 8:7 arányban győztek a Budapesten megrendezett nemzetközi teniszversenyen. Budapestről jelentik: A magyar-osztrák teniszmérkőzést tegnap befejezték és azt a kitűnően diszponált osztrák játékosok nyerték meg 8:7 arányban.

Takács—Artens 3:6, 6:3, 6:1. Kehrling—Mateyka 6:2, 6:2. Pétery dr.—Eisler 6:3, 9:7. Winterstein—Jacobi dr. 3:6, 7:5, 7:5. Artens, Mateyka—Aschner, gróf Révay 6:3, 6:2. Takács, Jacobi dr.—Eisler, Horch 6:4, 6:3. Kinzl, Mayer—Takács, Jacobi dr. 6:3, 3:6, 7:5. Kehrling, Pétery dr.—Kinzl, Mayer 6:2, 6:3. Eisler, Horch—Kelemen, Aschner 8:6, 8:6. Mayer—Aschner (magyar) 6:2, 6:3. Grossmann—Bánó 10:8, 6:1. Artens, Mateyka—Takács, Jacobi dr. 6:4, 6:3. Artens, Mateyka—Kehrling, Pétery dr. 6:4, 6:3. Kelemen, Aschner—Mayer, Kinzl 6:4, 7:5. Kehrling, Pétery dr.—Eisler, Horch 6:2, 6:1.

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különlegességek

Prima tűzifát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER fatelepe, Cluj, Piata Gării No 2. Telefon 1300

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szerda: A legkisebbik Horváth-lány (Operett-ujdonosság, először. Premierbérlet 5. sz. Sorozat 26.)
Csütörtök: A legkisebbik Horváth-lány [Napibérlet 6. sz. B. Sorozat 27.]
Péntek: A legkisebbik Horváth-lány [Napibérlet 6. sz. C. Sorozat 28.]
Szombat 4-kor: A szerelem vására [Poor Lili, Táray. Nagyon olcsó helyárak. Sorozat 29.]
Szombat fél 9-kor: A legkisebbik Horváth-lány [Napibérlet 7. sz. A. Sorozat 30.]
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Hamburgi menyasszony. [Operett repriz. olcsó helyárak. Sorozat 31.]
Vasárnap 6-kor: Marika [Kolozsvári Rózi, mint vendég, Táray Ferencel. Sorozat 32.]
Vasárnap fél 9-kor: A legkisebbik Horváth-lány [Bérletszűnet. Sorozat 33.]

A színházi iroda közleményei

A bécsi revü. Világvárosi attrakciót hoz a Magyar Színház igazgatósága a jövő héten: A legkitűnőbb bécsi revü-társulat fogja négy este szórakoztatni Kolozsvár közönségét. Brillians, híres szöfölisták mellett a legszebb tizenkét bécsi görög fog ellépni. Becsben két évig egyfolytában játszottak azt a négy operett-revüt, melyet itt nálunk be fognak mutatni. Az első este „A szerelem naplója” című harmincöt négy képű operett-revü, a második este „Szerelmi éjszaka a Bosporusz partján”, a harmadik este „Ha szabadjára engedik” s végül a negyedik este a „Revük revüje” fog színpadra kerülni. Ezeket az előadásokat elvárhatóan kényeszerűség folytán bérletszűnetben kell megtartani. A helyárak mérsékelten emelve lesznek, mert igen nagy áldozatok árán sikerült a bécsi revütársulatot négy esti vendégjátékra megnyerni. Holnap közölni fogjuk már a vendégzereplés pontos napjait, valamint azt is, hogy a jegyeket mikor kezdi a pénztár árusítani.

Szerelm vására — nagyon olcsó helyárakkal. Szombaton délután 4 órakor nagyon olcsó helyárakkal adják a „Szerelm vásárát” a két főszerepben Póor Lilivel és Táray Ferencel. Jegyek már válthatók a szombat délutáni előadásra.

A Legkisebbik Horváth-lány. A kora reggeli óráktól késő délutáni szakadatlanul folynak a próbák a szerdán este színpadra kerülő operett-ujdonosságból, a Legkisebbik Horváth-lányból. Nagy kedvvel készülnek az új operettre a színészek, mert mindegyikük nagyon hálás feladathoz jutott. A színház vérmes reményekkel és nagy várakozással néz a Legkisebbik Horváth-lány bemutatása elé. Vidámsággal, mókával, szentimentális jelenetekkel, pazar ötletekkel, nagyszerű ének- és táncszámokkal van át meg átszöve az új operett, amelynek így biztos a nagy sikere. A főszerepeket Mende Klári, Farkas Lilly, Kiss Manyi, Köszegi Margit, Ihász Aladár, Hoykó Ferenc, Leóvey, Réthely és Selmei fogják játszani. Ezen a héten öt egymástutáni estét fog színpadra kerülni a Legkisebbik Horváth-lány: szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap.

תפילין מוזות צינור
„SAFRUTH” - CLUJ

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza Cluj, P. Uni ii 12.

Tisztelettel közöljük, hogy az

1927-28 évi őszi és téli saison divatkülönlegességei megérkeztek!

Angol velour és kascha gyapju Francia kascha és kaschin anyagok kabát, costum compositiok és ruhákra.

Különleges selyem anyagok.